

Financiële Monitor Sociaal Domein

Geheel 2024

Inleiding

In deze financiële monitor sociaal domein geven we duiding en uitleg aan de grootste afwijkingen zoals opgenomen in de jaarrekening.

Om meer inzicht te kunnen geven in het verloop van de gemaakte kosten wordt er waar dat kan gebruik gemaakt van registratiegegevens van geïndiceerde zorgproducten. De volgorde van opbouw en genoemde cijfers in dit document sluiten aan bij die van de jaarstukken.

Inhoudsopgave

Onderdeel Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	2
1. Maatwerkvoorzieningen Wmo	2
1.2. Vervoersvoorzieningen	3
1.3. Woningaanpassingen en hulpmiddelen	4
2. Hulp bij het huishouden	5
3. Begeleiding	6
4. Dagbesteding en groepsbegeleiding	7
5. Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	9
Onderdeel Jeugdzorg	10
Jeugdzorg	
Onderdeel Samenleven	13
Samenleven	
Onderdeel Gezondheid	14
Gezondheid	

Onderdeel Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

1. Maatwerkvoorzieningen Wmo

Onder de post 'maatwerkvoorzieningen Wmo' vallen de uitgavenposten voor woningaanpassingen, hulpmiddelen, vervoersvoorzieningen, overige voorzieningen Wmo en ontvangsten eigen bijdragen.

Naast de bekendere onderdelen zoals die voor woningvoorzieningen, hulpmiddelen en vervoersvoorzieningen zijn er nog een aantal andere onderdelen zoals 'Overige voorzieningen Wmo'. Dit zijn uitgaven die worden gedaan ten behoeve van geleverde diensten, denk daarbij aan;

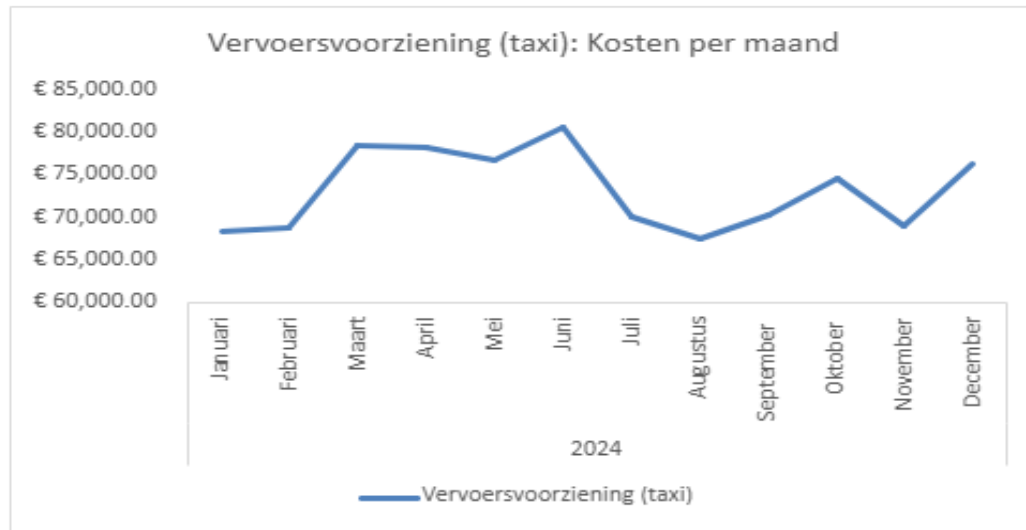
- Onafhankelijke cliëntondersteuning (OCO):
- Uitvoering kwaliteitsonderzoeken
- Abonnementen en vakliteratuur
- Tolkkosten
- Contributies en lidmaatschap

Onderdeel 'eigen bijdrage' betreft de ontvangsten door het CAK (centraal administratie kantoor). Zij stellen de eigen bijdrage op grond van de Wmo vast en innen deze bij de inwoner.

Maatwerkvoorzieningen Wmo	Uitgaven	
<i>Begrote lasten 2024</i>	€	1.193.000
<i>Werkelijke lasten</i>	€	1.819.000
<i>Verschil</i>	€	94.000 voordeel
<i>Begrote baten 2024</i>	€	200.000
<i>Werkelijke baten 2024</i>	€	248.000
<i>Verschil</i>	€	48.000 voordeel
	€	147.000 voordeel

Het voordeel is ontstaan door meerdere factoren en bij verschillende posten. Zo hebben we € 34.000 meer eigen bijdrage Wmo ontvangen dan geraamd. Bij de najaarsrapportage hebben we het budget voor Wmo-vervoer verhoogd met € 100.000 op basis van een inschatting van de verwachte kilometers. Achteraf bleek deze toevoeging te hoog waardoor er een voordeel van € 79.000 is ontstaan. Voor hulpmiddelen hebben we minder nieuwe voorzieningen hoeven aankopen. In de volgende pagina's gaan we verder in op de uitgaven voor de onderdelen vervoersvoorzieningen, woningaanpassingen en hulpmiddelen.

1.2. Vervoersvoorzieningen

figuur 1

Ook de daling van uitgaven ten opzichte van 2023 op de andere vervoersvoorzieningen zoals de scootmobiel draagt bij aan het voordeel dat we op deze post hebben. De kosten voor deze overige vervoersmiddelen waren dit jaar € 65.000,-.

Vervoersvoorzieningen

Uitgaven

Begroting 2024

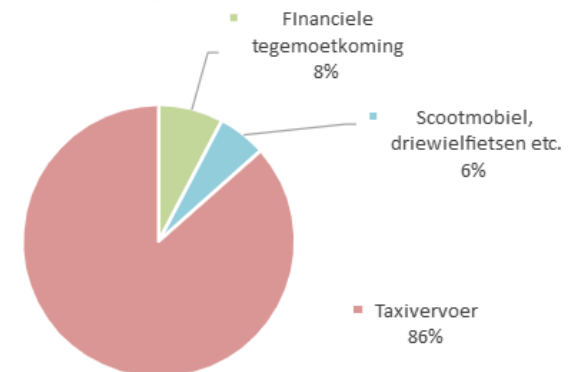
Uitgaven 2024

Verschil

Inhoudelijke toelichting Vervoersvoorzieningen

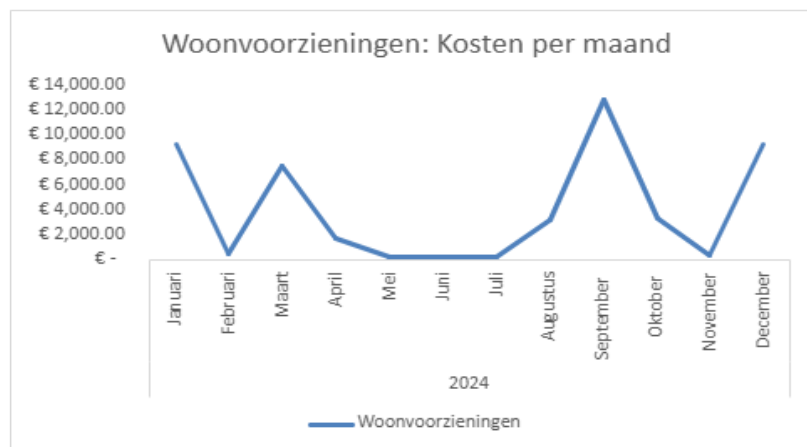
In de uitgaven voor het taxivervoer zien we in de 2e helft van 2024 een daling in de maandelijkse kosten (figuur 1) die zich niet meer herstelt naar het niveau van de 1^e helft van 2024. Hierdoor hebben we minder uitgegeven dan verwacht.

Onze uitgaven voor vervoersvoorzieningen heeft niet alleen betrekking op geïndiceerd taxivervoer. Hoewel het taxivervoer onze grootste kostenpost is vallen bijvoorbeeld ook de scootmobiel, driewiel fietsen en de financiële tegemoetkomingen onder vervoersvoorzieningen (zie onderstaand diagram).

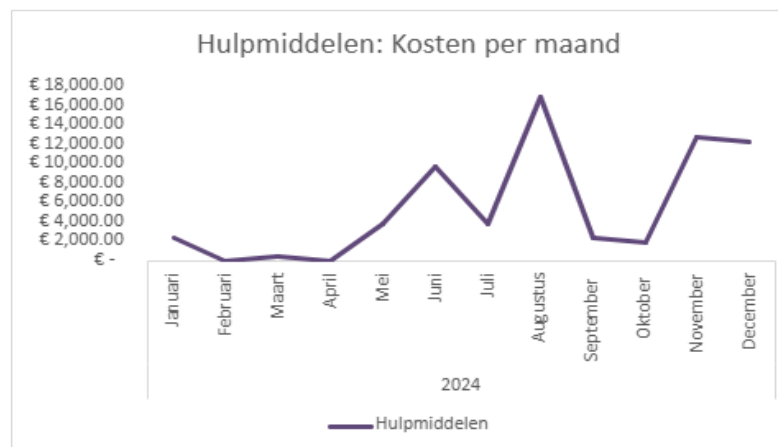

Kostenverdeling vervoersvoorzieningen

1.3. Woonvoorzieningen en hulpmiddelen

figuur 2

figuur 3

Inhoudelijke toelichting Woonvoorzieningen

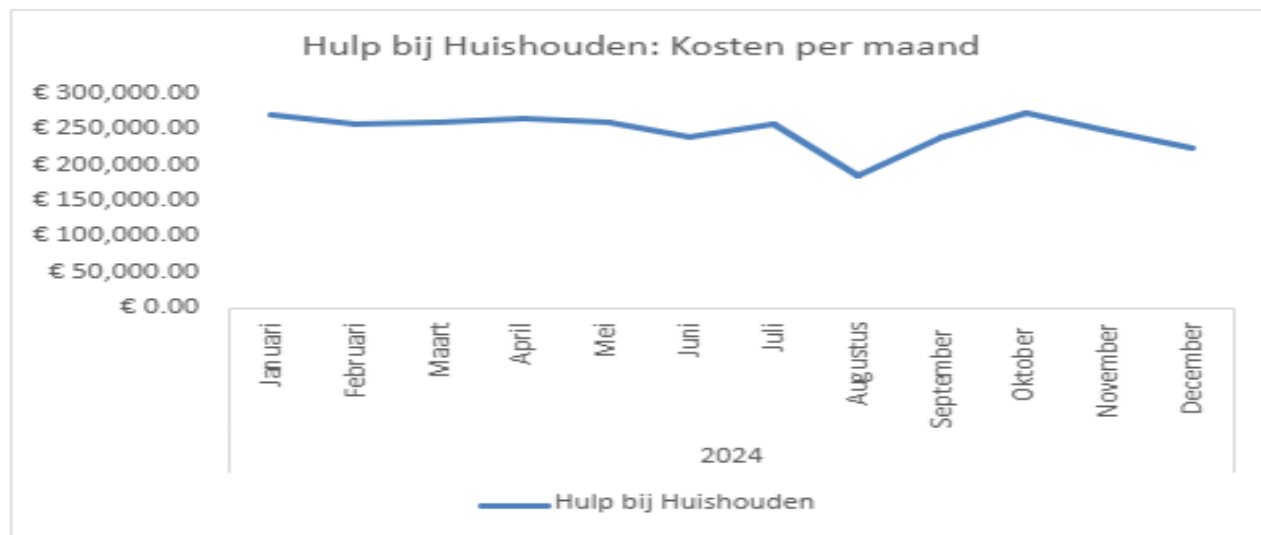
De indicaties voor woonvoorzieningen zijn vooral gericht op (het onderhoud van) trapliften en douche- en toilethulpmiddelen. Er zijn in 2024 geen grote woonvoorzieningen uitgevoerd zoals we die in de afgelopen jaren wel hebben gezien. De totale kosten aan geïndiceerde voorzieningen was dit jaar € 50.300,-. Wanneer er op een bepaald moment meerdere facturen worden verwerkt zien we pieken in de uitgaven zoals weergegeven in figuur 2. Naast geïndiceerde voorzieningen hebben we in 2024 € 45.500,- uitgegeven aan 'Generatie: Thuis'. Met 'Mijn huis op maat' bieden zij inwoners informatie over ouder worden en wonen. Inwoners krijgen informatie over de mogelijkheden om de woning te verbeteren om zo langer veilig en comfortabel thuis te kunnen blijven wonen.

Inhoudelijke toelichting Hulpmiddelen

De uitgaven voor hulpmiddelen zijn uitgaven aan overname of aanschaf van rolstoelen en de maandelijkse onderhoudskosten daarvan. Herverstrekkings uit het depot hebben ertoe geleid dat er minder nieuwe verstrekkingen nodig waren, wat een voordeel van € 23.000,- opleverde.

Hulpmiddelen	Uitgaven
Begroting 2024	€ 283.000
Uitgaven 2024	€ 260.000
Verschil	€ 23.000 voordeel

2. Hulp bij huishouden

figuur 4

Inhoudelijke toelichting Hulp bij huishouden

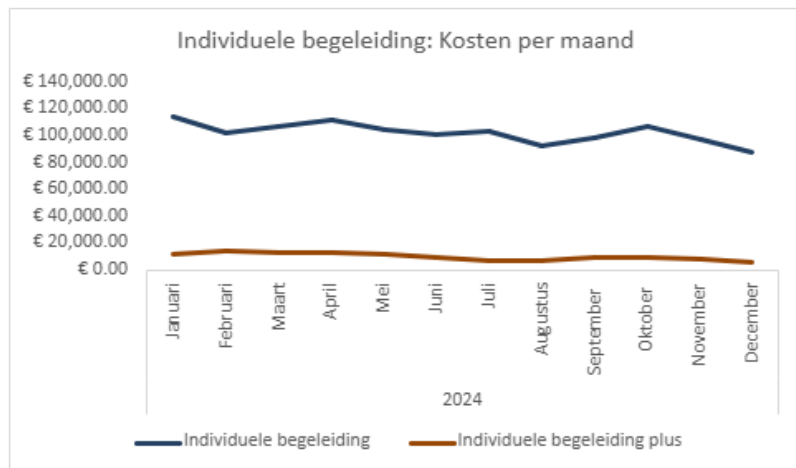
Bij de voorjaarsrapportage is het budget met € 365.000,- naar boven bijgesteld in verband met hogere tarieven voor het jaar 2024.

In het 1e half jaar van 2024 waren de maandelijkse kosten stabiel en verliep volgens verwachting. Gemiddeld waren de maandelijkse kosten toen € 260.000,- per maand. Opvallend is dat de kosten in het 2e half jaar zijn gedaald met als gevolg dat de gemiddeld maandelijkse kosten zijn gedaald naar € 240.000,- per maand. Deze beweging is niet uitzonderlijk; we zien vaker dat de vakantieperiode en feestdagen invloed hebben op de maandelijkse kosten. De krapte op de arbeidsmarkt speelt daar een rol in. Niet ingezette uren worden mogelijk ook niet meer ingehaald.

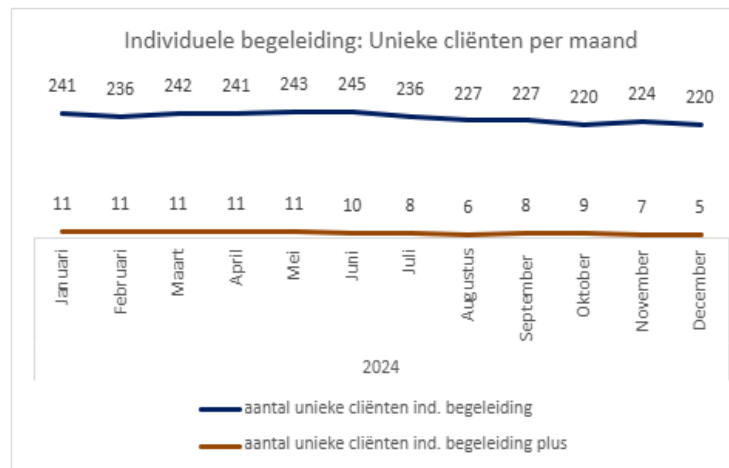
We zien dat het aantal ingezette uren huishoudelijke hulp redelijk stabiel is gebleven. In 2024 was dat in totaal 80.660 uur ten opzichte van 2023 toen dat in totaal 79.600 uur was.

Hulp bij het huishouden	Uitgaven
Begroting 2024	€ 3.217.000
Uitgaven Hulp bij het huishouden	€ 3.109.000
Verschil	€ 108.000 voordeel

3. Begeleiding: Individuele begeleiding (plus)

figuur 5

figuur 6

Voor de geïndiceerde zorg geldt dat de maandelijkse kosten (figuur 5) evenals het aantal unieke cliënten per maand (figuur 6) is gedaald en dat daarmee ook het aantal uur aan zorgverbruik is gedaald. De overschrijding op dit budget komt niet persé uit de geïndiceerde zorg.

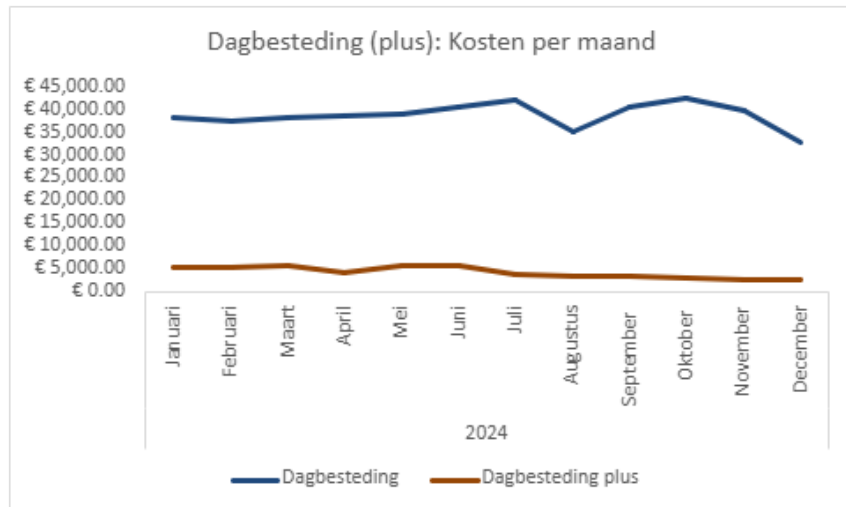
Naast geïndiceerde zorg zijn er namelijk ook uitgaven die niet op cliëntniveau zijn toe te schrijven. Uit deze post worden ook de maandelijkse kosten voor Pgb, DRIVE, Agrocoaching en de respijtzorgbedden voor ZuidOostZorg betaald.

Daadwerkelijke uitgaven voor Agrocoaching en de respijtzorgbedden laten zich vooraf niet gemakkelijk inschatten omdat het geen geïndiceerde zorg is. We weten vooraf niet hoeveel inwoners zich voor deze 'zorg' zullen melden en wat er op dat moment nodig blijkt te zijn.

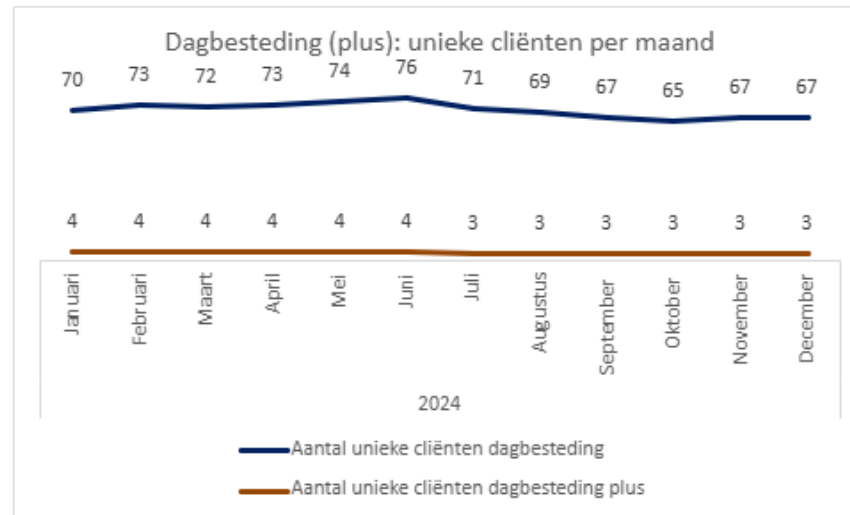
De hoogte van deze uitgaven voor 2024 was € 74.000.

Individuele begeleiding (plus)	Uitgaven
Begroting 2024	€ 1.487.000
Uitgaven begeleiding	€ 1.531.000
Verschil	€ 44.000 nadeel

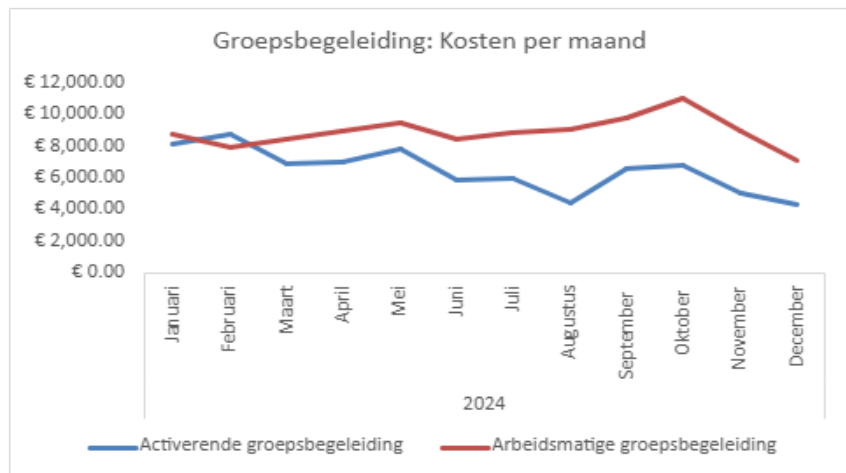
4. Dagbesteding en Groepsbegeleiding

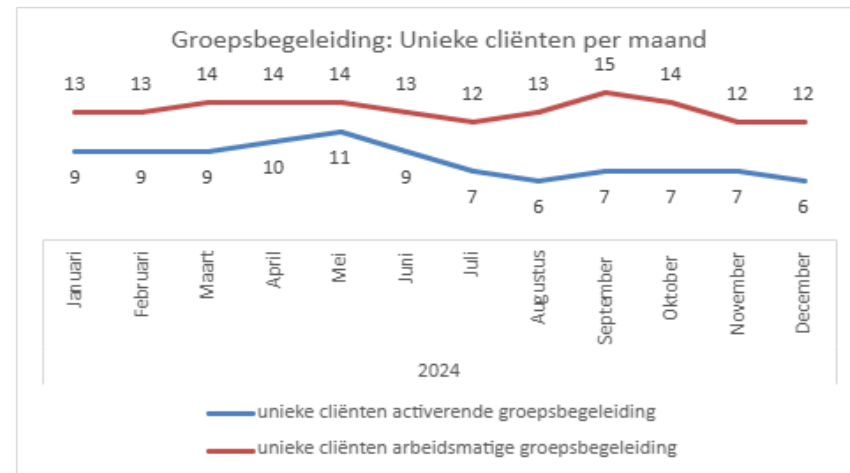
figuur 7

figuur 8

figuur 9

figuur 10

Inhoudelijke toelichting dagbesteding en groepsbegeleiding

In de jaarstukken geven we aan dat er minder dagdelen zijn afgenomen dan eerder ingeschat op basis van de indicaties. Dit komt deels door ziekte en vakantie van cliënt of begeleider, maar ook door een verdere afname van het aantal cliënten (dagbesteding en activerende groepsbegeleiding) in de loop van 2024.

Het totaal aantal afgenomen dagdelen per product:

	2023	2024
Dagbesteding	11.765	11.870
Dagbesteding plus	1.496	867
Arbeidsmatige groepsbegeleiding	2.469	2.778
Activerende groepsbegeleiding	1.569	1.426

Op basis van historische gegevens wordt er in de verwachting rekening gehouden met een verschil tussen de totale waarde van de geïndiceerde toewijzingen en het daadwerkelijke zorgverbruik maar het daadwerkelijke zorgverbruik laat zich niet altijd makkelijk inschatten. In 2024 blijkt het verschil tussen de hoogte van de te verwachte kosten op basis van de indicaties en de daadwerkelijk zorgafname groter te zijn dan in 2023 waardoor er een voordeel is ontstaan. Mede door de afname van het aantal dagdelen van de duurdere zorgvariant, dagbesteding plus, vallen de daadwerkelijke kosten lager uit dan verwacht.

Naast geïndiceerde dagbesteding subsidiëren we de plekken waar indicatievrije dagbesteding wordt georganiseerd zoals bij Welzijn op dorpse schaal, Zorgboerderij De Fochtel en Stichting ZuidOostZorg.

Dagbesteding (plus) en groepsbegeleiding	Uitgaven
Begroting 2024	€ 1.399.000
Uitgaven geïndiceerde zorg en indicatievrije dagbesteding	€ 1.254.000
Vershil	€ 145.000 voordeel

5. Overige maatwerkarrangementen (Wmo)

Hier zijn lasten geboekt van maatwerkvoorzieningen die we bij een aanbieder afnemen die niet gecontracteerd is. Er zijn meer maatwerktrajecten in 2024 geweest dan voorgaande jaren. Voor deze trajecten geldt dat het moeilijk is in te schatten hoe vaak het in een jaar voor zal komen en welke zorg er dan precies nodig is. Deze trajecten zijn vaak duurder dan gecontracteerd aanbod waardoor er een nadeel is ontstaan.

In 2024 is er € 73.000,- uitgegeven aan Powerful Ageing. Powerful Ageing is een programma dat wordt ingezet met als doel de fysieke zelfredzaamheid van onze (oudere) inwoners te verbeteren. Een bijkomend voordeel hiervan is dat zij mogelijk minder snel een beroep op de Wmo, bijvoorbeeld hulp bij het huishouden, hoeven doen. De werkelijke lasten voor Powerful Ageing komen nagenoeg overeen met de begrote lasten.

Overige maatwerkarrangementen	Uitgaven
Begroting 2024	€ 201.000
<i>Uitgaven maatwerkovereenkomsten</i>	€ 251.000
Verschil	€ 50.000 nadeel

Beschermd wonen (Wmo) en Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang, voordeel € 439.000

In de begroting hebben we rekening gehouden met een positieve afrekening. In de werkelijkheid bleek dit veel hoger te zijn. Dit komt doordat er sinds de openstelling van de Wet Langdurige Zorg (WLZ) voor beschermd wonen een grote groep cliënten in de WLZ is ingestroomd. De integratie uitkering beschermd wonen is hier (nog) niet op aangepast. Hierdoor blijft er veel geld over op dit onderdeel. Daarnaast zijn de middelen hoofdlijnenakkoord GGZ die wij via het SDF ontvangen nog niet volledig benut. Deze middelen worden jaarlijks toegevoegd aan het budget zorg en veiligheid. In 2025 komt er een pilot voor de inzet van een wijk GGD'er. In 2024 zijn er eerst voornamelijk voorbereidende werkzaamheden gedaan, waardoor de lasten lager zijn.

Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang/vrouwenopvang	
<i>Beschermd wonen</i>	€ 469.000
<i>Maatschappelijke opvang/vrouwenopvang</i>	-€ 30.000
Verschil	€ 439.000 voordeel

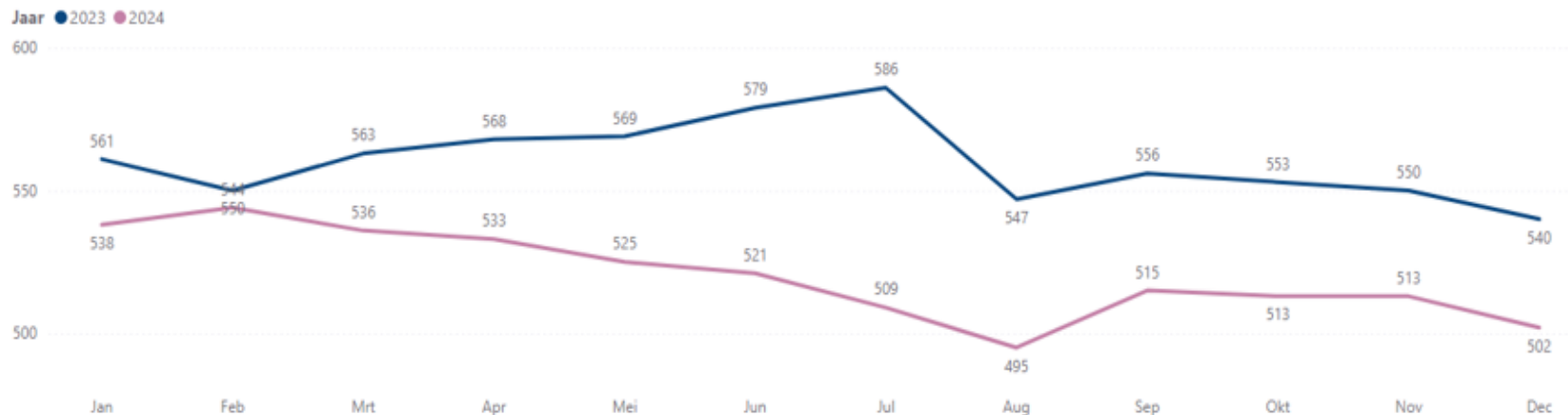
Onderdeel Jeugdzorg

Per 1 januari 2024 is de nieuwe inkoopssystematiek voor de percelen Wonen en SJH (specialistische jeugdhulp) van kracht geworden. Een belangrijk uitgangspunt is dat passende en effectieve hulp ingezet wordt; er is gewogen wat oorzaken van de hulpvraag zijn, aspecten die de hulpvraag in stand houden en wat een passende aanpak voor de problematiek kan zijn. Het jaar 2024 is een overgangsjaar geweest waarin jeugdhulp in de oude systematiek gefaseerd is verdwenen en de nieuwe systematiek is toegepast.

Het huidige voordeel op de jeugdhulpkosten komt vooral door lagere zorgkosten op cliëntniveau. Zo zien we dat in 2024 het aantal cliënten is gedaald. De uitstroom van jeugdigen is hoger dan de instroom. Dit zou deels verklaard kunnen worden door de invoering van verschillende maatregelen, zoals de standaardisatie van processen, de implementatie van een prognosemodel en de monitor jeugd. Hierdoor hebben we beter inzicht gekregen in zowel de aantallen als (het verloop van) de kosten. Zo is vastgelegd dat er altijd eerst wordt ingezet op tijdelijke hulp (herstel trajecten) ter bevordering van de zelfredzaamheid en eigen kracht. Deze werkwijze zou bij kunnen dragen aan het effect van een snellere uitstroom van jeugdigen.

In onderstaande afbeelding is goed te zien dat het aantal unieke cliënten per maand in 2024 structureel lager ligt dan in 2023.

Aantal unieke cliënten

Uitgaven 2024 per zorgcategorie (top 10)

Specialistisch jeugdhulp - Herstel	€ 4.658.000
Verblijf	€ 1.716.000
Specialistisch jeugdhulp - Duurzaam	€ 897.000
Pleegzorg - Perspectief-biedend	€ 525.000
Overig - Lokaal	€ 371.000
Specialistisch jeugdhulp - Maatwerk	€ 270.000
Hoogspecialistisch	€ 185.000
Specialistische Jeugdhulp 2024 - J: Randvoorwaardelijke zaken en producten	€ 180.000
Dyslexie - Behandeling	€ 109.000
Pleegzorg - Solo Deeltijd	€ 101.000

Naast bovenstaande kosten voor geïndiceerde zorg zijn er ook kosten voor de uitvoering van taken die centraal worden uitgevoerd voor de Friese gemeenten door SDF (Sociaal Domein Fryslân) waaronder de kosten voor de uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Deze zijn lager dan verwacht. Er is een afname te zien van het aantal daadwerkelijke maatregelen ten opzichte van de begroting, wat past binnen de bredere beweging om meer in te zetten op ondersteuning in het voorliggend veld.

Ook de uitgaven voor Pgb is onderdeel van de totale kosten. Hieronder een overzicht van de lasten anders dan geïndiceerde zorg.

SDF bedrijfsvoeringskosten	€ 227.000
Spoed voor Jeugd	€ 65.000
Jeugdbescherming en reclassering	€ 1.224.000
Overige kosten (prognosemodel, afrekeningen)	€ 255.000
Pgb	€ 127.000

De begroting 2024 is bij de voorjaarsrapportage met € 2.300.000 bijgesteld vanwege de overschrijding van de jeugdkosten in de jaarrekening 2023. Om de kosten beter te beheersen, hebben we in de kaderbrief 2025 maatregelen aangekondigd die naar verwachting een besparing op de jeugdhulpkosten opleveren, oplopend tot € 1,2 miljoen in 2027.

Jeugdzorg

<i>Begrote lasten 2024</i>	€ 12.300.000
<i>Werkelijke lasten 2024</i>	€ 11.300.000
Vershil	€ 1.000.000 voordeel

Prognosemodel en dashboard

In 2024 is er gestart met het gebruik van een jeugd-dashboard en een prognose-model dat is gemaakt door een externe partij. Het prognosemodel is gebouwd op een aantal uitgangspunten; de kosten op basis van de bestaande indicaties en de nog te verwachten kosten op basis van de historische gegevens. Het model maakt een simulatie van mogelijk te verwachten trajecten in de nieuwe systematiek, met andere woorden; hoe meer de nieuwe inkoopssystematiek wordt toegepast hoe betrouwbaarder het model wordt. Omdat 2024 een overgangsjaar was, was er nog te weinig datahistorie opgebouwd waarmee de prognose wordt gevuld. We hebben daarom in 2024 rekening moeten houden met een ruime bandbreedte van de totale kosten (de onzekerheidsmarge). Wel kunnen we gemakkelijk maandelijks ontwikkelingen bijhouden, wat ervoor zorgt dat we opvallendheden in de data tijdig kunnen zien en kunnen uitzoeken.

Onderdeel Samenleven

Onderdeel 'Samenleven' is een belangrijk onderwerp waar in er wordt gebouwd aan 'het elkaar ontmoeten' en 'elkaar ondersteunen' in de dorpen en buurten. We willen een samenleving met een sterke sociale basis waarin inwoners verantwoordelijkheid nemen en voelen naar elkaar, voor elkaar klaar staan en elkaar helpen. Zo ondersteunen dorpencoördinatoren en opbouwwerkers initiatieven in de dorpen voor ontmoeten, verbinden en het verbeteren van de leefbaarheid. In de 'Tussenbalans Visie op Samenleven' wordt voor de Opgave Samenleven accent gelegd op 'Voorwaarden scheppen voor bloei van gemeenschapskracht, inwonerinitiatief en omzien naar elkaar'.

Financieel gezien is de kostenpost Samenleven heel erg breed. Zo vallen er onder deze post structurele uitgaven voor onder andere samenlevingsopbouw, inburgering, vrijwilligersbeleid en mantelzorgbeleid maar bijvoorbeeld ook de uitgaven voor kwaliteit peuterwerk, inwonersparticipatie en jeugd- en volwassenenwerk vallen hier onder. Hieronder een overzicht met de belangrijkste afwijkingen;

Samenleven	
<i>Begrote lasten 2024</i>	€ 7.904.000
<i>Werkelijke lasten 2024</i>	€ 5.786.000
Verschil	€ 2.118.000 voordeel
<i>Begrote baten 2024</i>	€ 4.103.000
<i>Werkelijke baten 2024</i>	€ 4.549.000
Verschil	€ 446.000 voordeel
	€ 2.564.000 voordeel

Inwonersparticipatie, voordeel € 25.000

De lasten zijn in een ander programma verantwoord, waardoor hier een voordeel ontstaat.

Algemene voorziening jeugd, voordeel € 54.000

Vanaf 2025 komt er een nieuwe interventie in het voorliggend veld. Deze was in 2024 nog niet gereed waardoor de lasten lager zijn.

Fonds Ooststellingwerf, voordeel € 107.000

Niet het volledige budget voor de subsidies is in 2024 besteed. Ook zijn er over voorgaande jaren een aantal terugbetalingen geweest. Dit zorgt voor een voordeel.

Onderdeel Gezondheid

Voor de Opgave Gezondheid zijn in de Visie op Samenleven vier maatschappelijke effecten benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken. Positieve gezondheid wordt in onze gemeente gestimuleerd en gefacilieerd o.a. door initiatieven voor bloeizones in de dorpen te ondersteunen, door buurtsportcoaches met bewegingsaanbod in de dorpen, inzet op gezonde scholen, door het project gezonde kantine en door te investeren in ontmoetingsplekken. Onder taakveld 'Gezondheid' vallen onder andere de uitgaven voor het gezondheidsbeleid, kansrijke start, OKO, valpreventie en jeugdgezondheidszorg. De belangrijkste afwijkingen zijn opgenomen in de jaarstukken.

Gezondheid	
<i>Begrote lasten 2024</i>	€ 2.063.000
<i>Werkelijke lasten 2024</i>	€ 1.773.000
Verschil	€ 290.000 voordeel
<i>Begrote baten 2024</i>	€ 249.000
<i>Werkelijke baten 2024</i>	€ 273.000
Verschil	€ 24.000 voordeel
	€ 314.000 voordeel

YoFlo (OKO), voordeel € 141.000

Er was een uitvoeringsbudget van € 169.000 beschikbaar. Deze lasten zijn in 2024 gedekt uit de ontvangen SPUK GALA en Friza middelen. Hierdoor is de onttrekking uit de algemene reserve lager. Het budget valt vrij en blijft in de algemene reserve.

Algemene reserve, nadeel € 169.000

Lagere onttrekking uitvoeringsbudget YoFlo. Zie ook hierboven. Dit maakt onderdeel uit van incidentele baten en lasten.

Gezondheidsbeleid, voordeel € 60.000

Voor de uitgaven van gezondheidsbeleid hebben we gebruik kunnen maken van de SPUK Gala en Friza middelen, waardoor op dit budget een onderschrijding is. Verder resteert een bedrag van € 20.000 voor de subsidieregeling bloeizones (2024-2025). We stellen voor dit via resultaatsbestemming beschikbaar te houden voor 2025.

Ouder worden, voordeel € 26.000

Ook voor deze lasten hebben we gebruik kunnen maken van de SPUK Gala en Friza middelen waardoor er op dit budget een onderschijding is. Het gaat hier om incidentele baten en lasten.

Jeugdgezondheidszorg, voordeel € 38.000

Bij de voorjaarsrapportage 2024 was het budget voor jeugdgezondheidszorg verhoogd vanwege een verwachte hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio, op basis van de begrotingswijziging van de Veiligheidsregio. Uiteindelijk viel deze verhoging lager uit, wat heeft geleid tot een voordeel.